

EMBASSY OF FINLAND
BUCHAREST

**Culegere de articole
elaborate de către participanții
Programului de instruire
privind gândirea critică,
alfabetizarea media și
dezinformarea
(III)**

Iunie, 2024

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” implementează, în perioada ianuarie 2023–octombrie 2024, proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”, susținut financiar de către Ambasada Finlandei la București. Obiectivul proiectului constă în sporirea capacităților jurnaliștilor, a instituțiilor media, organizațiilor societății civile și ale Consiliului Audiovizualului din Republica Moldova, în ceea ce privește gândirea critică, alfabetizarea media, analiza, rezistența la dezinformare și reflectarea informațiilor de interes public într-un mod imparțial.

În cadrul proiectului, 35 de reprezentanți ai instituțiilor media, studenți ai facultăților de jurnalism și comunicare, dar și ai organizațiilor societății civile, au fost selectați și au participat la un program de formare/instruire, care a cuprins 20 de sesiuni, pe diferite teme: educația media; ce stă în spatele tendințelor de dezinformare și manipulare; informațiile false ca parte componentă a dezinformării; ce este verificarea faptelor și cum funcționează; tehnici de combatere a dezinformării; experiența și bunele practici la nivel internațional în combaterea dezinformării; particularitățile dezinformării în mediul online; rolul noilor tehnologii în campaniile de dezinformare; rolul jurnaliștilor în combaterea dezinformării; diferențele dintre eforturile de expunere a dezinformării și acțiunile de cenzură; cum pot fi protejați actorii implicați în eforturile lor de combatere a dezinformării; efectele dezinformării asupra securității statului; dezinformarea ca parte a războiului hibrid; dar și tehnici și măsuri pentru reziliența publicului în fața dezinformării.

Participanții la programul de formare, au posibilitate să aplice cunoștințele dobândite în practică și să elaboreze **15 evaluări/studii de caz/monitorizări/analize pe teme care privesc societatea, dar legate de dezinformare, alfabetizare media și gândire critică.**

Acest document cuprinde **patru articole** care au fost scrise de către **patru participanți** ai programului de formare/instruire și ai platformei pe dezinformare. În total, au fost scrise 11 articole de analiză. Primele cinci au fost incluse în I culegere de articole, care a fost publicată la 17 octombrie 2023. Următoarele două au fost incluse în a II-a culegere de articole, care a fost publicată la 8 februarie 2024.

Culegerea de articole este responsabilitatea exclusivă a celor patru autori și nu reflectă punctul de vedere al IDIS „Viitorul” sau al donatorului. Orice utilizare a unor extrase din document sau opinii ale autorilor acestei Culegeri trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

IDIS „Viitorul” este un think tank independent, înființat în 1993, care combină cercetarea socială, politică și economică cu componente solide de advocacy. Instituția realizează cercetări aplicative de monitorizare pe mai multe domenii: economie, politica socială, politicile UE, dezvoltarea regională, dar și riscurile de securitate și de politică externă.

Cuprins:

Mihail Nesteriuc

Moldovenismul - ideologia pseudo-națională și discursul de ură antiromânesc promovat în scopul dezinformării de către agenții de influență ai Kremlinului în Republica Moldova, prin intermediul rețelelor de socializare și al mijloacelor mass-media

Mihai Avasiloaie

Modus operandi. Cum un fals despre expulzarea preoților din Republica Moldova a fost „rostogolit” de canalele de propaganda rusă pe Telegram

Alexandru Tetelea

Recensământul ca subiect de dezinformare în societate moldovenească

Nicolae Ghidiu

Analiza discursului liderilor locali din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (UTAG), în contextul referendumului privind integrarea europeană a Republicii Moldova

Moldovenismul - ideologia pseudo-națională și discursul de ură antiromânesc promovat în scopul dezinformării de către agenții de influență ai Kremlinului în Republica Moldova, prin intermediul rețelelor de socializare și al mijloacelor mass-media

autor Mihail Nesteriuc

Mihail Nesteriuc este în prezent, aprilie, 2024, student la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării din cadrul Universității de Stat din Moldova. Între 04.04.2022 și 27.06.2022 a participat, online, la programul "English for Journalism", desfășurat de către US Department of State.

Trebuie să constatăm faptul că în cei 30 de ani de independență, în Republica Moldova filosofia politică a fost extrem de săracă și practic nu s-a dezvoltat. Flancurile de dreapta și de centru sunt împărțite practic în două părți - cea unionistă (pro-românească), care afirmă necesitatea unirii cu statul român, și cea moldovenistă, care apără identitatea separată a moldovenilor față de români și se situează pe poziția unui stat și a unei națiuni moldovenești separate. Putem spune că există și o a treia poziție, hibridă, oameni care, deși recunosc identitatea comună cu românii, limba română și tradițiile moldovenilor, pledează pentru un stat separat al Republicii Moldova, ca un al doilea stat românesc, și nu doresc unirea cu România. Nu voi propune un nume pentru această a treia categorie, să o numim hibridă.

Moldovenismul este un ansamblu de ideologii și etichete născute după revoluția rusă pe teritoriul din stânga Nistrului, actuala regiune separatistă transnistreană, pe care a fost înființată în 1924 Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească (RASSM) în cadrul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste (URSS). În mod intenționat nu am folosit termenul „ideologie”, înlocuindu-l cu „un set de ideologeme”, deoarece, în sens larg, moldovenismul nu este o ideologie, ci o pseudo-ideologie sau o anti-ideologie. Din punctul meu de vedere, ideologia are un anumit fundament, în termeni nietzscheeni „se afirmă”, în timp ce anti-ideologia doar „neagă pe celălalt”, există prin negarea celuilalt sau opunându-se celuilalt. Moldovenismul îl „neagă întotdeauna pe celălalt”, pentru asta și a fost creat.

După prăbușirea Imperiului Rus, în 1917, regiunea Moldovei de Est (Basarabia) și-a declarat independența, sub numele de Republica Democratică Moldovenească, iar în scurt timp, în 1918, și-a anunțat unirea cu România, pe baza unei identități românești comune. Uniunea Sovietică, care s-a grăbit să se autoproclame succesoarea imperiului, și-a propus să recupereze fostele teritorii ale țarului, dar deja sub stăpânire socialistă. Însă, spre deosebire

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

de imperiu, Uniunea Sovietică a proclamat caracterul naționalist al republicilor sale, dreptul unei națiuni la autodeterminare (dacă aceasta coincidea cu viziunea sovietică) și la un stat propriu (dacă se alătura imediat și voluntar Uniunii). S-a proclamat că națiunile erau asuprite fostului Imperiu Rus și că Uniunea Sovietică le-a adus libertatea și mântuirea.

Deși Moldova de Est devenise deja parte a României, URSS a decis să nu recunoască acest lucru. În schimb, s-a decis crearea unei „Moldove artificiale” pe malul stâng, sovietic, al Nistrului, unde moldovenii nu reprezentau mai mult de o treime din populație și care, din punct de vedere istoric, nu făcuse niciodată parte din Principatul Moldovei. Teritoriul a fost numit „Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească”, a primit statut oficial de autonomie și a început să cultive în creierile populației locale ceea ce astăzi numim moldovenism. S-a planificat în continuare să se „infeceteze” populația din estul Moldovei cu această ideologie, pentru a o rupe în cele din urmă de România. Divide et impera.

Problemele au început imediat. Mito-designul, în special cel național, are nevoie de proprii eroi. Pe cine să i-a dintre personalitățile istorice? Ștefan cel Mare, care nu a vizitat niciodată ținuturile Tiraspolului modern? Cine sunt marii poeți și scriitori ai „națiunii moldovenești”? Mihai Eminescu, care a fost un susținător evident al statului român unitar, și care a scris „noi suntem români și punctum”? Vasile Alecsandri, care a fost ministru de externe al Regatului României, și care a scris în poezia „Hora Unirii”: „Hai să dăm mâna cu mană/Cei cu inima română,/Sa-nvârtim hora frăției/Pe pământul României!”? Poate Alexei Mateevici? Există o piedică și la el, în 1917 spunea: „Cu mâhnire am văzut astăzi că între d-voastră nu s-au făcut uniți asupra unor idei drepte. Unii se socotesc moldoveni, alții-cei mai puțini - români. Ei bine, dacă s-au luat asupra d-voastră sarcina de a lumina poporul, apoi trebuie să dați poporului idei adevărate, căci altfel întreg interiorul desfășurării și fără rost. Da, suntem moldoveni, fii ai vechii Moldove, însă facem parte din marele trup al românismului, așezat prin România, Bucovina și Transilvania. Frații noștri din Bucovina, Transilvania și Macedonia nu se numesc după locurile unde trăiesc, unde-și zic români.” Desigur, toate acestea nu pot fi scrise în manualele de istorie, dar pentru arhitectii moldovenismului era imposibil de ignorat contribuția fundamentală pe care nativii din Principatul Moldovei au avut-o la formarea statului român și a românismului în general, de la primul șef al acestui stat, chiar Alexandru-Ioan Cuza Vodă, fostul domn moldovean, până la prim-ministrul Mihail Kogălniceanu și Dimitrie Sturdza.

Merită menționat faptul că în RASSM înșiși ideologii s-au împărțit în două- romaniștii și moldoveniștii, primii, care susțineau unitatea națională a românilor și alfabetul latin, au pierdut rapid această luptă. Majoritatea dintre ei au fost trimiși în Siberia, probabil din cauza înțelegerii insuficient de corect a noii anti-ideologii. Dar, aceste dispute interne necesită o descriere separată, care nu face obiectul acestui articol.

Din cauza absenței unor figuri proeminente, care ar fi dezvoltat o națiune moldovenească,

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

separată în secolul al XIX-lea, secolul formării națiunilor europene, arhitectii moldovenismului au decis să construiască o anti-ideologie, adică pur și simplu o ideologie de negare a românismului. Ei au pornit în cele mai bune tradiții ale ideologilor de stânga: crearea unui complex de „victimă” și confruntarea „victimei” cu „asupritorul” - se declara că pe teritoriul Basarabiei românești „nefericiții țărani moldoveni” se aflau sub jugul „românilor-burghezi”. De asemenea, se făcea propagandă că boierii români, pe lângă opresiunea de clasă, efectuau și o epurare culturală a tot ceea ce era originar moldovenesc. Rolul de salvator, de sub această „sclavie” a moldovenilor, a fost atribuit, bineînțeles, Uniunii Sovietice. Este interesant faptul că în 1940, în nota ultimatumului guvernului sovietic către guvernul român, dogmele de bază ale moldovenismului nu erau reflectate în niciun fel, în schimb se menționa că principala populație a regiunii (Basarabia) era reprezentată de către ucraineni. Apoi, timp de 60 de ani, când teritoriul a făcut parte din URSS, istoria a fost predată în școlile moldovenești exclusiv în spiritul moldovenismului, adică în mod explicit antiromânismului. Românii erau prezentați nu ca frați, ci ca invadatori și fasciști, iar literatura din România, deși la acea vreme era deja un stat socialist controlat de către Kremlin, nu era distribuită în Moldova sovietică și era indezirabilă „din senin”.

Pe parcursul celor 30 de ani de independență ai Republicii Moldova, partidele pro-Kremlin au folosit anti-ideologia „moldovenismului” ca sol pe care să-și cultive principalele narațiuni.

Analiza principalelor narațiuni

Perioada: octombrie 2023 - februarie 2024

Canalele:

Dmitri Ciubașenco - jurnalist, care promovează retorica pro-Kremlin. În 2009 a candidat pe listele PLDM la alegerile parlamentare, fiind al 25-lea pe listele electorale, dar nu a acces în Parlament. În 2016, a fost candidatul Partidului Nostru (PN) la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Până în 2019 a fost și vicepreședintele acestui formațiuni politice. PN este un partid politic de centru-stânga din Republica Moldova. Președintele partidului este controversatul om de afaceri Renato Usatîi, care activează în mare parte în Federația Rusă.

Sputnik Moldova - extensiunea portalului de știri rus care a fost interzis în Republica Moldova, în februarie 2022, la solicitarea directorului Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, deoarece promova interesele Moscovei, incita la ură și război, în condițiile stării de urgență, aprobate prin Hotărârea Parlamentului.

Komsomolskaia Pravda - Kp.md este un portal informational, cu rădăcini încă din perioada sovietică, iar după destrămarea Uniunii Sovietice, a continuat să funcționeze, extinzându-și acoperirea în țările post-sovietice, inclusiv în Republica Moldova. Politica editorială a portalului Kp.md este una pro socialistă, pro Federația Rusă, anti-UE și antiromânească. KP

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

face parte din „imperiul mediatic” a lui Ilan Șor din toamna anului 2023. Kp.md aparține „MEDIA CONTACT” S.R.L. așa cum este indicat în subsolul paginii web. Conform datelor publice din Registrul de stat, cu o cotă de 100% asociat al S.R.L. „МЕДИА ИНВЕСТ СЕРВИС”, Federația Rusă. Până în toamna anului 2023, acest ziar aparținea companiei „Exclusiv media” S.R.L., proprietarul căreia este Corneliu Furculiță, deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea fracțiunii parlamentare a Blocului Comuniștilor și Socialiștilor.

Bogdan Țârdea este un politician, analist și comentator politic, doctor în științe politice și istoric din Republica Moldova. Din decembrie 2014 este deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova. Este membru al Comisiei parlamentare pentru politică externă și integrare europeană. A scris cartea propagandistică „Societatea civilă în Republica Moldova: ONG-crație. Sponsori. Războaie culturale”. Potrivit [wikipedia](#), din 16 februarie 2021 se află în baza de date a site-ului ucrainean Mirotvoret, ca persoană care a comis "fapte conștiente împotriva securității naționale a Ucrainei, păcii, securității, omenirii și ordinii internaționale de drept".

Igor Dodon este un politician și economist din Republica Moldova, adept al consolidării relațiilor moldo-ruse. A fost deputat în Parlament din 2009 până în 2016, conducând Partidului Socialiștilor din Republica Moldova. A fost președinte al Republicii Moldova în perioada 2016-2020. La 3 zile după ce a depus jurământul de președinte, steagul UE a fost dat jos de pe Palatul Prezidențial. Denumirea de limba română de pe site-ul presidential a fost schimbată în limba moldovenească. Igor Dodon s-a întâlnit cu președintele autoproclamatei RMN (regiunea separatistă transnistreană susținută de către Federația Rusă), Vadim Krasnoselski. Acesta a mai susținut, de asemenea, necesitatea reintroducerii limbii ruse în școli și necesitatea introducerii disciplinei „Limba moldovenească” în locul disciplinei „Limba română”, respectiv „Istoria Moldovei” în locul disciplinei „Istoria românilor”. În februarie 2016, Dodon a sărbătorit împlinirea a 660 de ani de la "aparitia statalității moldovenești". În 2020, în timpul pandemiei de COVID-19, a anunțat că dorește să se vaccineze anti-COVID în Rusia, spunând că „are mai multă încredere într-un vaccin rusesc decât în unul american.”

Soldatul Victoriei - canal de Telegram care promovează importanța memoriei celui de-al Doilea Război Mondial, folosind printre altele și discursul antiromânesc.

1. Moldovenii din Republica Moldova au o identitate separată de cea a românilor și o limbă proprie - moldovenească.

Ciubașenco pretinde că România a căutat dintotdeauna să distrugă această falsă „identitate” a moldovenismului și continuă să facă acest lucru în mod activ. De ex.: România cere Ucrainei să renunțe la denumirea de „limbă moldovenească” și la planurile în Delta Dunării, sau: „În timpul negocierilor de aderare a Republicii Moldova la UE, ar trebui să ne așteptăm la cele

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

mai serioase pretenții din partea României. Aceasta va face totul pentru a-i lipsi definitiv pe moldoveni de identitatea lor sub pretextul integrării europene”.

Bogdan Țârdea se distinge, de restul activiștilor pro-ruși, prin ura aproape nedisimulată față de tot ce ține de poporul român. Există acuzații directe ale acestuia privind „dorința României de a elimina tot ce este moldovenesc”: „Premierul român Marcel Ciolacu, după o întâlnire cu premierul ucrainean Denis Șmigal, a declarat că reînnoiește apelul către autoritățile ucrainene de a recunoaște inexistența limbii „moldovenești”. Vă reamintim că, anterior, România a convins Consiliul Europei să scoată limba moldovenească din registrul său. De asemenea, România nu a semnat un tratat de bază și un tratat de frontieră cu Republica Moldova”. Publică „Despre moldoveni și limba moldovenească. O analiză foarte solidă”, unde detaliază originea cuvântului "moldovenească" și utilizarea acestuia în anele medievale, dar nu suflă un cuvânt despre rolul Principatului Moldovei în crearea României. Romanizarea nu privește doar partea principală a țării, ci și Găgăuzia, unde deschiderea școlilor românești pe teritoriul regiunii este o promovare a agendei unui alt stat și a fost lansată de către basarabeanca Irina Vlah, care a promovat deschiderea acestora. Țârdea împărtășește un fragment din mesajul video al lui Putin, în care președintele rus se arată îngrijorat în legătură cu Republica Moldova: „O țară ca Moldova, practic își pierde identitatea, elitele acestei țări în general cred că nu sunt moldoveni, se numesc români”. Trei zile mai târziu, este citată opinia lui Maxim Moroșan, candidat la funcția de primar de Bălți din partea Partidului Socialiștilor: „Moldovenii nu vor fi niciodată români, iar românii nu vor fi niciodată moldoveni!”. Activiștii pro-ruși nu au putut să nu acorde o atenție deosebită declarației premierului român despre limba moldovenească. Premierul român, Marcel Ciolacu, a declarat că limba moldovenească nu a existat niciodată: „este o invenție a Federației Ruse pentru cetățenii români de pe teritoriul Basarabiei”. Această afirmație aruncă complet la gunoi istoria moldovenismului din perioada sovietică, ceea ce constituie un temelie pentru speculații și le prezintă ca fiind ilogice. Toți activiștii pro-ruși au împărtășit declarația purtătorului de cuvânt al Ministerului rus de Externe, Maria Zakharova, cu privire la românizarea Moldovei: Maria Zakharova: „Regimul Sandu merge împotriva voinței propriului popor. Sper că aceasta este o poveste temporară.”; „Regimul Sandu impune poporului moldovean agenda unificării cu România”; „Poporul moldovean poate pune o întrebare simplă: nu ne putem uni în termeni moldoveni și să ne numim cu toții Moldova?” și „Sunt sigură că cetățenii Republicii Moldova doresc să-și păstreze cultura, identitatea și statalitatea”.

Igor Dodon a ieșit la rampă cu o declarație „protecționistă” privind decizia autorităților ucrainene de a recunoaște limba română în teritoriile Bucovinei de Nord și Budjak: „Moldovenii care locuiesc în Ucraina - în Budjac, Bucovina, raioanele de est ale regiunii Odesa, au considerat și vor considera limba lor ca fiind limba moldovenească, la fel ca și moldovenii, care constituie majoritatea populației din Republica Moldova. Suntem siguri că nimic nu-i va forța pe moldovenii din Ucraina să renunțe la memoria lor istorică națională.

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

(...) Partidul Socialiștilor va continua să apere consecvent identitatea națională, istorică, culturală și spirituală a poporului moldovenesc, dreptul lor inalienabil la o limbă moldovenească distinctă."

Pe 21 ianuarie 2024, postul de televiziune Sputnik a preluat un comentariu al politologului Nicolae Pascaru, în care acesta a menționat: „Românizarea poate diviza țara noastră. Nu numai că ne vom pierde identitatea, dar ne vom îndepărta și de Tiraspol și Comrat”.

Verificarea faptelor

Începând cu 18 octombrie, 2023, desenarea oficială a etniei minoritare românești din Ucraina este cea „română”, nu „moldoveană”. Pe lângă declarația comuna, premierul Ucrainei și al României au arătat că Guvernul ucrainean a decis „rezolvarea urgentă a problemei delimitării artificiale dintre limba română și „moldovenească” prin luarea măsurilor de practică corespunzătoare, având în vedere toate aspectele legale”.

Ministrul Afacerilor Externe al Republicii Moldova, Nicu Popescu a exprimat „recunoștința pentru decizia Ucrainei de a recunoaște limba română ca limbă de comunicare a minorității etnice române, decizie care a rezultat din eforturile comune ale României și Republicii Moldova. Acesta este un semn clar al succesului nostru dialog trilateral Republica Moldova-România-Ucraina”

Academia de Științe a Moldovei a declarat că limba vorbită de către locuitorii Republicii Moldova este limba română. Încă prin Hotărârile din 1994 și 1996 ale Prezidiului și Adunării Generale AȘM, în cadrul conferințelor științifice naționale și internaționale, în interviurile pe care membrii AȘM și conducerea ei le-au oferit cu diferite ocazii, instituția s-a pronunțat în repetate rânduri pentru restabilirea „adevărului științific despre limba română”.

2. România vrea să subjuge Republica Moldova

Ciubașenco partajează pe pagina sa de Telegram un articol de pe site-ul traditia.md, cu un titlu ambiguu: „România și Moldova: cine, cui se va alătura?”, unde acuză autoritățile de la Chișinău de supunere totală față de țara vecină: „Este greu de reproșat României că își promovează cu atâta perseverență și consecvență interesele naționale în Moldova. Dacă Moldova însăși este gata să ofere României tot ce poate, de ce ar refuza România să primească?”. Într-o altă postare, Ciubașenco acuză direct România, în persoana experților săi, de planuri expansioniste: „Dungaciu [politolog român] crede că în urma acestui război, la care România nu a participat, ar trebui totuși să obțină teritoriul Basarabiei. Aceasta este o abordare foarte caracteristică pentru România - să își extindă teritoriul pe seama statelor vecine care se prăbușesc în urma războaielor și pe fondul haosului din regiune. Ciubașenco acuză autoritățile moldovenești că aprobă aceste „planuri invazive”: „Experții români spun că

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

este posibil ca liderii români să discute deja cu SUA opțiunea „reunificării” Basarabiei cu România, inclusiv „schimbul” „Transnistriei” cu Rusia, în cazul unei evoluții catastrofale (pentru Occident) a situației pe frontul „ucrainean” al războiului cu Rusia. Dintr-un motiv oarecare, conducerea moldovenească păstrează o tăcere suspectă, nu comentează astfel de scenarii. Nu este exclus să înțeleagă totul, ba chiar să acționeze în calitate de complici”.

Verificarea faptelor

- a) Nu există un mesaj deschis pro-unionist nici din partea autorităților de la Chișinău, nici din partea celor de la București;
- b) Președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, a declarat, într-un interviu pentru publicația Geopolitique, că „există un sprijin pentru reunificarea cu România”, dar că asta nu este suficient și că obiectivul țării sale este integrarea în Uniunea Europeană”;
- c) Președintele României, Klaus Iohannis, a declarat, România va fi un aliat al Republicii Moldova și al Ucrainei în procesul de negociere pentru aderarea la Uniunea Europeană și că este esențial ca cele două țări să fie principalii actori în continuarea relațiilor financiare și de expertiză în consolidarea instituțiilor instituționale și de investiții.

3. Guvernarea Republicii Moldova este alcătuită din români

După numirea Ancăi Dragu în funcția de director al Băncii Naționale, Ciubașenco s-a arătat surprins de entuziasmul unor cetățeni față de această veste, subliniind că președintele țării, premierul, președintele Parlamentului, directorul Serviciului de Informații și Securitate, ministrul Apărării, chiar și ambasadorul Republicii Moldova în România sunt deja cetățeni români. Scopul mesajului a fost de a întări în mintea cititorului convingerea că Republica Moldova este guvernată de la București, de către cetățeni români, în structurile de putere. Postarea, preluată de la canalul Geniul Carpaților, continuă spunând că 12 foști oficiali români de rang înalt au fost delegați în Republica Moldova pentru a gestiona procesele din republică. Comentând cuvintele lui Vladimir Putin despre pierderea identității în Republica Moldova, Ciubașenco notează: „Cuvintele lui Putin arată ca și cum nu-i ia în serios pe românii din conducerea de la Chișinău. S-ar părea că Sandu, Grosu, Recean și ceilalți ar trebui să fie fericiți că Putin i-a recunoscut ca români, că au ceva în comun cu președintele rus - recunoașterea caracterului românesc al conducerii de la Chișinău. Dar, cumva, se pare că ei nu sunt fericiți de acest lucru, pentru că se pune întrebarea - ce urmează? - al cărei răspuns este complet neclar”. Ideea lui Putin despre caracterul românesc al guvernării moldovenești este prezentată aici foarte abil, ca un deziderat pentru autoritățile de la Chișinău.

Komsomolskaia Pravda în articolul „Tot mai mulți români vor cetățenia moldovenească: De ce caută să devină cetățeni ai statului nostru” susține această narațiune: „Dacă ai noștri optează pentru cetățenia română pentru a studia și a munci legal în Europa, românii vor pașaportul nostru pentru a conduce instituții „grase” (Banca Națională, de exemplu) sau pentru a se ascunde de justiția UE”.

Verificarea faptelor

Maia Sandu a declarat înaintea alegerilor prezidențiale din 2016 că are inclusiv cetățenia română, dar acest lucru nu îi va influența poziția sa în calitate de președinte: „Ce simt eu față de România este treaba mea, este sentimentul meu. Eu știu că cetățenii Republicii Moldova nu își doresc astăzi unire și voi face ceea ce vor spune cetățenii Republicii Moldova.” În replică, Igor Dodon, a declarat că persoana care aspiră la funcția supremă „trebuie să se dezică de cetățenia altui stat”. De menționat, că legea Republicii Moldova nu interzice funcționarilor publici de rang înalt să posedă cetățenia României.

4. România promovează fascismul

Bogdan Țârdea distribuie un clip video în care cântăreața moldoveancă Irina Rimes plânge, cu titlul „Cântăreața moldoveancă și vedeta pop Irina Rimes a fost hăituită pe rețelele de socializare din România.”. Mesajul este că românii sunt aroganți și îi discriminează pe moldoveni. La final, Țârdea adaugă: „Ce pot să spun? Frații nu ar face asta....”

Canalul de Telegram Komsomolskaia Pravda partajează un mesaj de la canalul "Soldatul Victoriei", unde își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că misiunea diplomatică rusă nu a fost invitată la evenimentele de comemorare a Holocaustului: „A nu invita misiunea diplomatică rusă la evenimentele de comemorare a Holocaustului din Republica Moldova a devenit o modă de cel puțin 5 ani. Și timp de mai mulți ani la rând, din cauza regulilor de protocol, aceștia nu au fost prezenți la astfel de evenimente. În mod incredibil, au fost invitați românii, dar nu și rușii”. Faptul prezenței misiunii diplomatice românești la acest eveniment provoacă o puternică surpriză autorilor postării, aparent din cauza asocierii subconștiente „românii sunt fasciști”, și nici un cuvânt despre desfășurarea acțiunilor militare din Ucraina. În postarea dată, însă nu se pomenește de faptul că deja de doi ani în țară vecină se desfășoară un război nejustificat pornit de către Federația Rusă.

Pe fundalul scandalului din studioul Moldova 1, unde în timpul dezbaterilor electorale, deputatei din partea Partidului Comuniștilor, Diana Karaman, i s-a refuzat să se exprime în limba rusă. Komsomolskaia Pravda împărtășește opinia președintelui Comitetului Național de Organizare "Victoria", Alexei Petrovici: „Acțiunile companiei de stat de televiziune și radio Moldova 1 nu pot fi numite altfel decât o manifestare a fascismului românesc”.

Verificarea faptelor

- a) România, stat unitar și republică prezidențial-parlamentară, este membră a Uniunii Europene, al cărei parlament se pronunță deschis pentru interzicerea activităților partidelor neofasciste;
- b) În 2015, președintele României, Klaus Iohannis, a promulgat o serie de legi printre care și pe cea care interzice organizațiile, simbolurile cu caracter fascist, rasist sau xenofob.

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

Republica Moldova se confruntă cu numeroase provocări în fața războiului hibrid desfășurat de către Rusia putinistă. În ultimii ani, dezinformarea și manipularea au fost folosite ca instrumente importante pentru influențarea opiniei publice și destabilizarea situației politice și sociale din țară. Rusia a exploatat vulnerabilitățile și tensiunile existente în societatea moldovenească, amplificându-le și utilizându-le în scopuri geopolitice. Astfel, au fost întreprinse acțiuni de manipulare a opiniei publice prin intermediul mass-media, rețelelor de socializare și al altor mijloace de comunicare, menite să submineze suveranitatea și stabilitatea Republicii Moldova. Prin promovarea unei agende disfuncționale și divizive, Rusia încearcă să împiedice integrarea europeană a Republicii Moldova și să mențină controlul asupra regiunii, alimentând conflicte interne și exacerbând diviziunile etnice și politice. Trebuie să înțelegem cu toții că Republica Moldova se află în fața unei lupte complexe împotriva manipulării și dezinformării, necesitând o abordare amplă și coordonată pentru contracararea acestor amenințări la adresa securității și stabilității naționale.

Modus operandi. Cum un fals despre expulzarea preoților din Republica Moldova a fost „rostogolit” de canalele de propaganda rusă pe Telegram

autor Mihai Avasiloaie

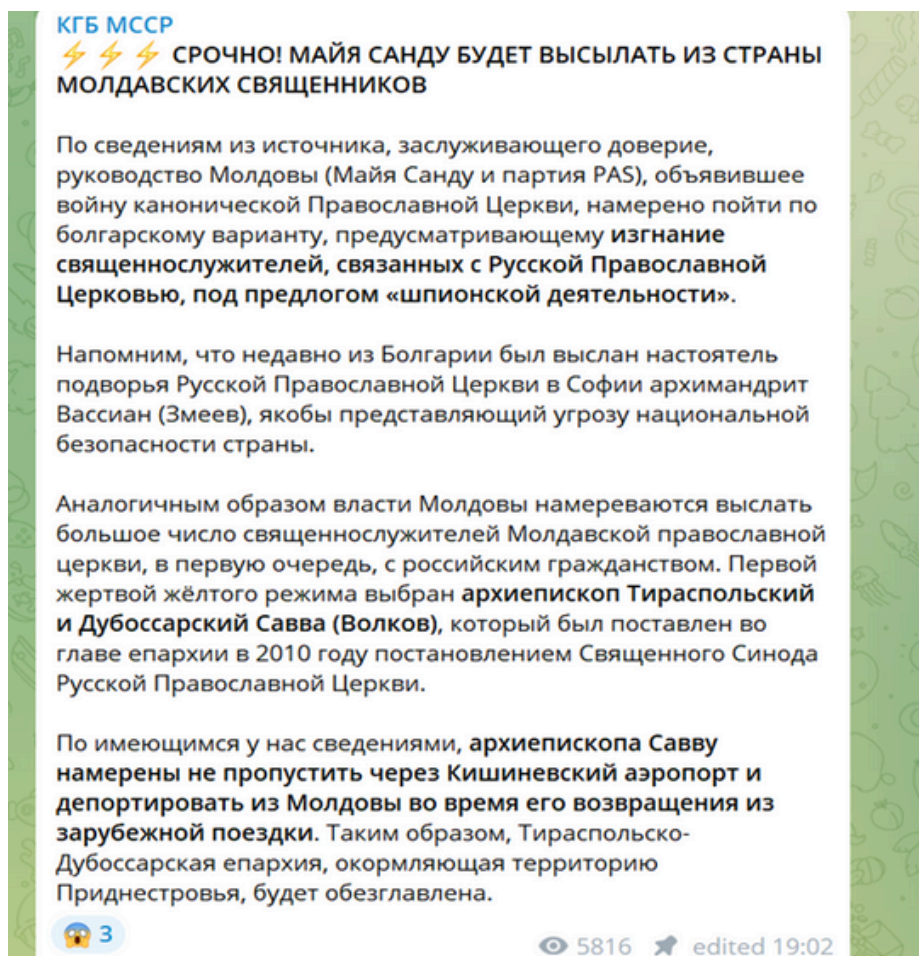
Mihai Avasiloaie este în prezent (mai, 2024) redactor șef la portalul stop-fals.md, redactor șef la zugo.md. Până a ajunge în echipa zugo a acumulat experiență în cadrul altor redacții, precum: cotidianul.md; agora.md, protv.md; unimedia.info.

Mai multe canale de Telegram de limbă rusă au scris că președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, „va expulza din țară preoții moldoveni” pe motiv de „activitate de spionaj”, iar primul pe listă va fi arhiepiscopul Savva (Volkov) de Tiraspol și Dubăsari. Aceste afirmații sunt false. În realitate, arhiepiscopul Sava este cetățean al Republicii Moldova și nu poate fi expulzat, iar președinta Maia Sandu nu este autoritatea responsabilă de executarea unei astfel de măsuri. Informațiile au fost promovate pe canale de Telegram cunoscute pentru promovarea de falsuri și narațiuni ale propagandei pro-Kremlin, despre care vom vorbi în articol.

Informația a apărut pentru prima dată pe canalul КГБ МССР, la 20 decembrie 2023. În postarea intitulată „Maia Sandu va expulza din țară preoții moldoveni” se afirmă: „Conducerea Moldovei (Maia Sandu și PAS), care au declarat război Bisericii Ortodoxe canonice, a decis să meargă pe varianta bulgărească de expulzare a slujitorilor bisericii subordonați Bisericii Ortodoxe Ruse, sub pretextul de «activitate de spionaj»”.

Autorul continuă prin a afirma că autoritățile moldovenești vor „să expulzeze un număr mare de slujitori ai Bisericii Ortodoxe a Moldovei, în primul rând a celor cu cetățenie rusă”, iar „prima victimă a regimului galben a fost aleasă arhiepiscopul de Tiraspol și Dubăsari Sava (Volkov), numit în fruntea eparhiei în 2010, printr-o rezoluție a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse.

Potrivit informațiilor noastre, arhiepiscopului Sava nu va fi lăsat să tranziteze aeroportul din Chișinău și va fi «deportat» din Moldova în timpul întoarcerii sale dintr-o călătorie de peste hotare. În acest fel, eparhia de Tiraspol și Dubăsari, responsabilă de teritoriul regiunii separatiste transnistrene, va fi decapitată”.

Sursa nu și-a probat în niciun fel afirmațiile, care în următoarele zile (22-28 decembrie) au fost distribuite pe mai multe canale de Telegram (Молдаване в России, Insider Moldova, Блокнот Молдова, Антимайдан 2.0 (молдавская версия), Молдавский эфир, Гагаузская Республика, Gagauznews și Приднестровец), postările acumulând în total **peste 60.000 de afișări și peste 1000 de reacții**. La „hora” dezinformării de pe Telegram s-a conectat și Aleksandr Kalinin, președintele Partidului Regiunilor din Republica Moldova, care sprijină deschis invazia Federației Ruse în Ucraina și luptă în țara vecină de partea forțelor ruse. „Unica soluție e să acumulăm experiență de luptă și să salvăm țara”, a instigat Kalinin, cercetat penal în Republica Moldova pentru incitare la ură națională, susținere și propagarea războiului. Pentru a fi mai convingător, acesta și-a însoțit mesajul cu o rugăciune audio.

Arhiepiscopul Sava nu poate fi expulzat, iar șefa statului nu are atribuții pentru a lua astfel de măsuri

Sava Volkov, arhiepiscopul de Tiraspol și Dubăsari, eparhie subordonată Mitropoliei Moldovei (subordonată la rândul ei Patriarhiei Ruse), este cetățean al Republicii Moldova din anul 2017 - ne-a informat Președinția Republicii Moldova, ca urmare a solicitării noastre. „Conform prevederilor Constituției, cetățenii Republicii Moldova beneficiază de protecția statului atât în țară, cât și în străinătate. Cetățenii Republicii Moldova nu pot fi extrădați sau expulzați din țară.

Măsura expulzării se aplică doar în raport cu străinii, iar Președintele Republicii Moldova nu este autoritatea responsabilă de executarea unei astfel de măsuri”, se arată în răspunsul instituției prezidențiale. Președinția se referă la alineatul 2 al articolului 18 din Constituția Republicii Moldova, care interzice extrădarea sau expulzarea propriilor cetățeni.

Articolul 18

Protecția cetățenilor Republicii Moldova

(1) Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de protecția statului atât în țară, cât și în străinătate.

(2) Cetățenii Republicii Moldova nu pot fi extrădați sau expulzați din țară.

[Art.18 în redacția Legii nr. 1469-XV din 21.11.02, MO nr. 169/12.12.02, art.1290]

Aceeași prevedere o găsim și în alin. 2 al art. 8 din Legea cetățeniei Republicii Moldova.

De altfel, președinta Maia Sandu a afirmat, în octombrie 2023, că „**statul nu se poate băga în treaba bisericii**”. „*Singurul lucru pe care pot să-l spun este că eu cred că toată lumea trebuie să contribuie la obiectivul țării, deci la interesul național al țării și la interesul cetățeanului, și interesul cetățeanului astăzi este pacea, în primul rând. Pacea și integrarea europeană, pentru că în Uniunea Europeană Republica Moldova va fi protejată, va fi la adăpost, dacă pot să spun așa, și va avea această șansă să continue să se dezvolte. Și eu cred că inclusiv biserica trebuie să fie aliniată la acest obiectiv care înseamnă obiectivul de a asigura bine pentru țară și pentru oamenii săi*”, a declarat șefa statului la emisiunea „Puncte de reflecție” (min. 58) de la Vocea Basarabiei TV/Radio. „*Interesul nostru este ca societatea să nu fie divizată, să fie coeziune socială și, respectiv, cu toții, inclusiv biserica, să contribuim la menținerea păcii și să contribuim la construirea unei țări libere, în care cetățeanul se simte protejat și respectat*”, a mai spus președinta.

Folosite pentru dezinformare

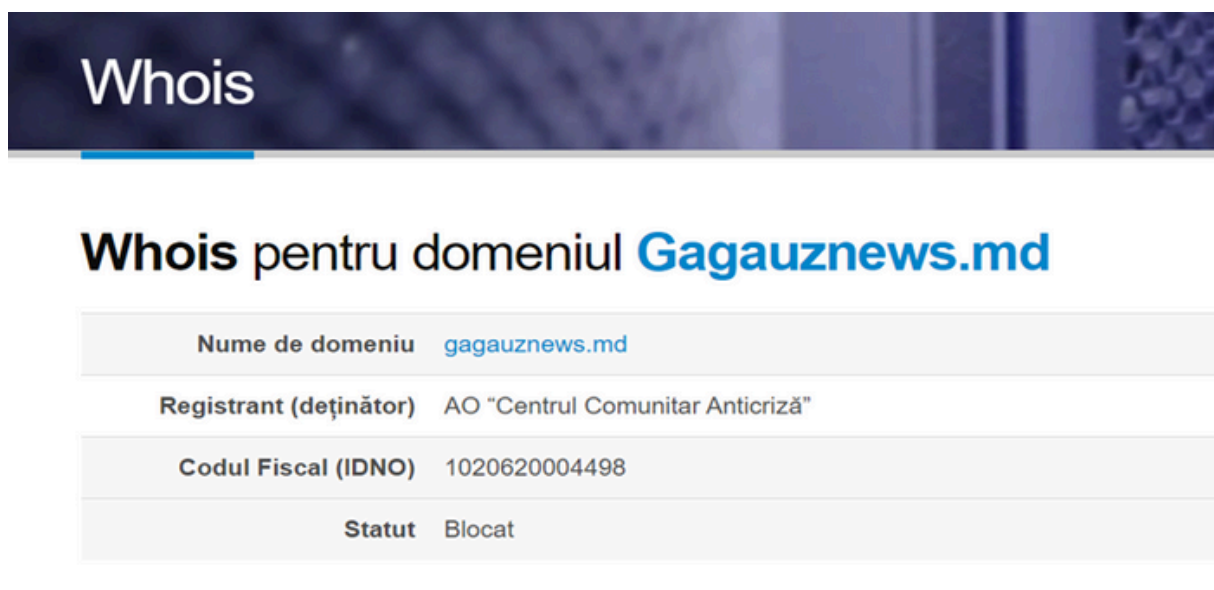
Telegram este una dintre rețelele de socializare preferate ale propagandei ruse, iar informațiile false despre expulzarea preoților moldoveni au fost promovate anume aici. Canalele de Telegram care au răspândit falsurile vizate obișnuiesc să publice frecvent falsuri și manipulări și au apărut în mai multe articole de fact-checking. Bunăoară, canale ca Блокнот Молдова, Гагаузская Республика sau Gagauznews au fost de multe ori vizate în articolele jurnaliștilor fact-checkeri de la Stopfals.md.

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

Блокнот Молдова (peste 12.100 de abonați) este canalul de Telegram al site-ului cu același nume. Publicația este cunoscută pentru răspândirea de informații false, fiind vizată în mai multe articole ale portalului Stopfals.md. Printre falsurile promovate au fost cele despre refugiați din Afganistan, falimentul antreprenorilor moldoveni în UE, laboratoare secrete și testarea armelor biologice în R. Moldova sau virusi fatali din Occident.

Молдаване в России (peste 900 de abonați) este și el un canal care promovează falsuri, distribuind frecvent postări de pe canalele cu politică editorială pro-Kremlin, precum Sputnik Moldova, KP.MD, Gagauznews sau agenția rusă de stat RIA Novosti.

Gagauznews (cca 7600 de abonați), canal de Telegram al site-ului cu același nume, este printre cele mai active canale de dezinformare pentru publicul de limbă rusă din Republica Moldova. Pe 26.02.2023, la două zile de la începutul invaziei militare la scară largă a Federației Ruse în Ucraina, Serviciul de Informații și Securitate (SIS) a blocat acest site deoarece incita „la ură și război”. Platforma, însă, și-a modificat adresa web, din .md în .com, continuându-și activitatea. Site-ul aparține de AO „Centrul Comunitar Anticriză”, organizație fondată de Victor Petrov, fost deputat în Adunarea Populară a Găgăuziei, în prezent adjunct al bașcanei Găgăuziei, Evghenia Guțul.

Whois

Whois pentru domeniul Gagauznews.md

Nume de domeniu	gagauznews.md
Registrant (deținător)	AO "Centrul Comunitar Anticriză"
Codul Fiscal (IDNO)	1020620004498
Statut	Blocat

Gagauznews a promovat numeroase falsuri în ultimii ani, printre care se numără lichidarea autonomiei găgăuze, staționarea de avioane militare în R. Moldova, tăierea în jumătate a bugetului Găgăuziei și retragerea cetățeniei moldovenilor care muncesc în Rusia.

La fel ca Молдаване в России, **Молдавский эфир** (circa 1.700 de abonați) promovează informații (inclusiv false) publicate de surse pro-ruse, precum KP.MD, Gagauznews, Блокнот Молдова, dar și canalul deputatului socialist Bogdan Țîrdea, printre cei mai activi promotori de falsuri.

Canalele Приднестронец (peste 74.000 de abonați) și Гагаузская Республика (circa 38.000 de abonați) răspândesc și ele falsuri și manipulări, evidențiindu-se prin susținerea războiului dus de Federația Rusă în Ucraina. Sprijină armata rusă și sus-menționatul Aleksandr Kalinin (cu circa 6.200 de abonați pe canal), care distribuie periodic falsuri în spațiul public din Republica Moldova.

Cum putem combate sau diminua dezinformarea de pe Telegram?

Pentru a diminua influența și efectele propagandei ruse pe Telegram este nevoie de un complex de măsuri, consideră directorul executiv al Asociației Presei Independente (API), Petru Macovei. *„E o întrebare mai complexă. Aici cred că este nevoie și de intervenție pe partea legislativă. Sunt absolut convins că atâta vreme cât proprietarii canalului de Telegram, a platformei Telegram, nu oferă posibilitatea de a semnală anumite falsuri, ei trebuie să fie obligați legislativ să facă asta, și aici sper să intervină la un moment dat Comisia Europeană. Pe de altă parte, este important la nivel național să se promoveze mai mult educația mediatică și promovarea gândirii critice de către organizațiile neguvernamentale, grupurile de fact-checkeri, dar și de către jurnaliști. Or jurnaliștii sunt prima țintă a dezinformării. Dacă jurnaliștii nu se vor implica în campanii de combatere a dezinformării și nu vor informa publicul, într-o perioadă medie sau mai scurtă de timp, profesia de jurnalist riscă să dispară”,* afirmă expertul media.

Potrivit acestuia, canalele de Telegram au devenit cea mai virală și mai utilizată sursă de răspândire a dezinformărilor în spațiul public moldovenesc. *„Din păcate, foarte mulți oameni nu au abilități de a verifica informația înainte de a-i da crezare, tocmai de asta se folosesc cei care distribuie astfel de narațiuni pe canalele de Telegram, care devin tot mai populare în Republica Moldova”,* a mai spus directorul executiv al API.

Petru Macovei consideră că și **statul trebuie să contribuie proactiv la combaterea propagandei și a dezinformării.**

„Este în egală măsură important să existe o mai bună comunicare din partea instituțiilor publice, pentru a scădea șansele ca narațiunile de dezinformare să prindă la public. Ce înseamnă asta la modul practic? Asta înseamnă o comunicare proactivă, care să nu se rezume la comunicate de presă transmise de instituții publice, dar și comunicarea în diverse formate: text, video și altele, dar și o mai bună interacțiune dintre instituțiile publice și jurnaliști pentru ca aceștia din urmă să poată transmite informații verificate cât mai operativ posibil pe platformele unde activează, astfel încât oamenii să aibă acces la informație verificată. În lipsa acestei informații, oamenii tind să creadă mai mult în tot felul de teorii ale conspirației sau în falsuri de genul celui despre care ați amintit mai devreme, și anume că președinta Maia Sandu urmează să expulzeze din țară niște preoți”, a adăugat expertul.

Armă împotriva integrării europene a Republicii Moldova

Una dintre metodele preferate ale propagandei ruse pentru a zădărnici apropierea Republicii Moldova de Uniunea Europeană (UE) este de a discredita imaginea UE și a valorilor europene prin prezentarea blocului comunitar în calitate de promotor al degradării, dar și al desconsiderării valorilor creștine. Sursele media și politicienii locali afiliați Moscovei sunt printre cei mai vocali emițători de astfel de mesaje, adesea manipulând, scoțând din context sau dezinformând intenționat cu privire la unele decizii sau fenomene.

Bunăoară, în decembrie 2023 mai multe persoane publice din Republica Moldova, precum președinta partidului „Renaștere”, Natalia Parasca, și consilierul bașcanei Găgăuziei, Mihail Vlah, au sugerat că integrarea europeană este o amenințare pentru valorile tradiționale ale R. Moldova. În calitate de argument, ei au evocat faptul că Biserica Catolică a permis binecuvântarea cuplurilor de același sex. În realitate, Biroul Doctrinar al Vaticanului a permis binecuvântarea cuplurilor de același sex, nu și a căsătoriilor dintre persoanele de același sex. Permișiunea nu este una obligatorie și nu se referă la ortodoxie. Afirmările au fost distribuite pe mai multe canale de Telegram pro-Kremlin.

În ianuarie 2023, după hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO), care a condamnat Rusia pentru refuzul de a înregistra căsătoriile a trei cupluri de același sex, Mitropolia Chișinăului și Întregii Moldove și mai multe publicații au distorsionat hotărârea Înaltei Curți, afirmând că autoritățile moldovenești sunt obligate să legalizeze cuplurile minorităților sexuale. În realitate, potrivit deciziei CtEDO, statele semnatare ale Convenției Europene a Drepturilor Omului trebuie să adopte forme legale de recunoaștere și protecție a cuplurilor formate din persoane de același sex, ceea ce nu înseamnă că statele semnatare sunt obligate să legalizeze căsătoriile de același sex.

În mai 2023, oligarhul fugar Ilan Șor a declarat în mod fals că „biserica din Moldova este împărțită din cauza că regimul Sandu vrea să vândă țara Europei”, această afirmație fiind demontată de portalul de specialitate Stopfals.md.

Iar liderul Partidului Socialiștilor din R. Moldova, Igor Dodon, a declarat în decembrie 2023 că președinta Maia Sandu a anulat acordurile prin care bisericile au fost transmise Mitropoliei Moldovei și intenționează să le transmită „românilor”. Președinția a calificat acuzațiile drept „mincinoase”, iar Ministerul Culturii a comunicat pentru Stopfals.md că nu deține informații despre vreun act legat de biserici, anulat de șefa statului.

În același timp, în spațiul public au existat și cazuri în care unii reprezentanți a Mitropoliei Moldovei au justificat agresiunea militară a Federației Ruse împotriva Ucrainei.

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

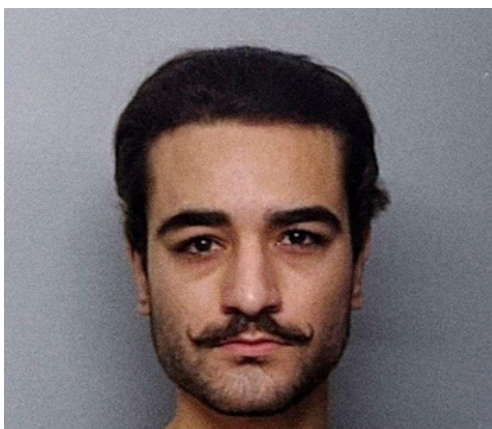
De asemenea, mai multe drepturi și libertăți fundamentale ale omului sunt văzute de ani buni de unele fețe bisericești ca acțiuni demonice, care atacă direct morala și sufletele oamenilor. Aceștia transmit periodic mesaje care instigă la încălcarea drepturilor omului, cum ar fi libertatea de a decide asupra sarcinii sau narațiunii îndreptate împotriva femeilor sau a comunității LGBTI.

De altfel, mesaje similare sunt promovate și în Georgia, țară în care narațiunile false ale propagandei pro-Kremlin sunt similare cu cele promovate în Republica Moldova.

Recensământul ca subiect de dezinformare în societate moldovenească

autor Alexandru Tetelea

Alexandru Tetelea este, în prezent, student la Facultatea de Drept în cadrul Universității din Craiova, România. În perioada 12 februarie – 22 martie, 2024 a completat un stagiul de practică la Asociația obștească Comunitatea pentru advocacy și politici publice WatchDog.MD, din Republica Moldova.

Începând cu data de 8 aprilie 2024, în Republica Moldova se desfășoară Recensământul Populației și Locuințelor 2024, care va dura până pe 7 iulie, 2024. Obiectivul acestui exercițiu sociologic este de a fixa date concrete, comparabile la nivel internațional, despre realitățile socio-economice a țării. Datele colectate vor fi utilizate ulterior, pentru implementarea politicilor publice menite să sporească atât dezvoltarea economică cât și cea umană. Este al treilea Recensământ organizat de la obținerea independenței Republicii Moldova. Primul a avut loc în 2004, iar cel de-al doilea - în 2014.

Odată cu anunțarea desfășurării recensământului, în spațiul public s-a creat o „panică artificială” în legătură cu obiectivele sale. Printre cetățeni au început să bântuie diferite teorii, conform cărora obiectivele enunțate sunt doar un pretext, cele reale fiind ascunse sub un voal de birocrăție și scopuri meschine. Odată ce acest fenomen a început să prindă amploare, am efectuat acest studiu de caz pentru a găsi originea acestor zvonuri care au pus monopol asupra spațiului public în luna aprilie.

Pe parcursul vizionării briefing-urilor de presă a unor actori politici, a monitorizării unor canale de Telegram pro-ruse, a reieșit faptul că, dezinformarea, care se propagă în societate la tema recensământului, face parte dintr-o strategie bine pusă la punct și monitorizată de către agenți externi ce își au sediul la Kremlin.

Astfel, după cum am menționat mai sus, în urma vizionării briefing-urilor și a monitorizării unor canale de Telegram pro-ruse precum: Богдан Цырдя, Дмитрий Чубашенко, Смуглянка, Мамалыга и Токана, Igor Dodon, WTF Moldova?!, Гений Карпат, am reușit să identific 5 narative promovate de către propaganda pro-rusă la subiectul recensământului.

1. Actuala guvernare urmărește românizarea artificială a moldovenilor

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

Pentru a putea reda amploarea acestui narativ și argumenta relația de cauzalitate-efect dintre propaganda dusă de către Kremlin și dezinformarea din societatea noastră, mă voi raporta la afirmațiile Mariei Zaharova, actuala directoare a Departamentului de Informare și Presă al Ministerului Afacerilor Externe al Federației Ruse. La briefing-ul de presă de pe data de 18 aprilie 2024, aceasta a lansat următoarea afirmație: "Are loc o adevărată românzare artificială a Moldovei". Informația a fost rapid preluată de către exponenții propagandei ruse de la noi din țară, creându-se o febră mediatică în jurul afirmațiilor Mariei Zaharova. Din spusele ei, actuala guvernare dorește să românzizeze artificial Republica Moldova prin videoclipuri tematice și slogane, impunând populația să-și nege naționalitatea, cultura, tradițiile și să iasă din „această mlaștină identitară”. Zaharova afirmă că ceea ce se petrece acum în Republica Moldova este un genocid al „poporului moldovenesc”.

Afirmațiile lui Igor Grosu, președinte al Parlamentului Republicii Moldova, că se va declara la recensământ român și că vorbește limba română, precum și încurajarea cetățenilor de a face alegerea corectă la recensământ, a stârnit un val de falsuri conform cărora actuala guvernare îi obligă pe cetățeni să se declare români la recensământ. Este de menționat faptul că limba română este stipulată în Constituția Republicii Moldova ca limbă de stat, iar așa-numita „națiune moldovenească”, a cărei baze ideologice au fost puse de către propaganda URSS pentru a șterge identitatea populației dintre Prut și Nistru, nu este altceva decât o manipulare și falsificare a istoriei.

Afirmațiile reprezentanților guvernării nu sunt altceva decât apeluri către o conștientizare a trecutului și o afirmare în prezent. Nu se duce o luptă cu cetățenii Republicii Moldova, dar are loc un efort de combatere a propagandei Kremlinului care și astăzi manipulează în propriile scopuri locuitorii R. Moldova. Actuala guvernare nu a folosit nici un mijloc de constrângere pentru a condiționa alegerile cetățenilor, respectiv nici nu poate fi vorba de recensământ ca de un instrument opresiv.

2. Prin recensământ se vor divulga date confidențiale către SFS, ASP

Propaganda nu a lăsat deoparte nici metodologia recensământului. Astfel, ținte a scepticismului și vehiculării cu falsuri au devenit și unele întrebări din chestionar. Întrebările care vizează structura locuinței, clădirii, date cadastrale, au fost înfățișate de către propaganda rusă ca tentative de a colecta mai multe impozite pe imobile pentru ca datele colectate să fie ulterior transmise SFS și ASP. În realitate, toate datele colectate vor fi anonimizate și vor fi folosite în elaborarea politicilor publice, de exemplu, pentru a determina ponderea caselor cu acoperișuri din foi de ardez care conțin substanțe toxice pentru sănătate, precum și a celor vulnerabile la dezastre naturale.

În Legea cu privire la statistica oficială este menționat faptul că orice date colectate în cadrul

recensământului, vor fi utilizate strict în elaborarea statisticilor sau în scopuri științifice, aplicându-se desigur anonimizarea lor pentru a se păstra confidențialitatea datelor. Biroului Național de Statistică îi este interzis expres, în temeiul legii, transmiterea datelor confidențiale oricărei autorități publice (SFS,ASP), fără ca acestea să fie anterior anonimizate. Propagandiștii mai vehiculează faptul că recensământul dat este o „inventariere”, prin care guvernarea va urmări creșterea impozitelor sau vânzarea datelor colectate în schimbul unor credite externe. Astfel de teorii nu au nici un fundament juridico-legal, fiind lansate în spațiul mediatic doar pentru a împiedica buna desfășurare a recensământului. Datele ce vor fi colectate despre clădiri se referă strict la materialele din care sunt construiți pereții și acoperișul, precum și anul construcției clădirii.

3. Recensământul este anticonstituțional

Narațiunea dată se bazează strict pe specificul și existența amenzii în cadrul desfășurării recensământului. Acest aspect procedural a provocat nemulțumiri în rândul cetățenilor sceptici, ceea ce a servit motiv de dezinformare asupra recensământului. Profitând de acest aspect, la un briefing de presă susținut de câțiva deputați din partea Blocului Socialiștilor și Comuniștilor, Bogdan Țîrdea a declarat faptul că amenda de 2500 de lei pentru refuzul de a completa chestionarul reprezintă o încălcare serioasă a Constituției, drepturilor omului și cetățeanului. Deputatul a solicitat eliminarea amenzilor. Este de menționat faptul că amenda ca sancțiune pentru refuzul oferirii de către respondenți a datelor pentru scopuri statistice nu este o noutate pentru cadrul legislativ al Republicii Moldova și nicidecum o normă adoptată de actuala guvernare, precum le place să afirme propagandiștii.

În Codul Contravențional al Republicii Moldova Nr. 218 din 24-10-2008 la art. 330 avem expres prevăzut faptul că: „Refuzul executării, neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către respondenți și deținătorii surselor de date administrative a obligațiilor prevăzute de lege privind prezentarea datelor, neprezentarea în termen a datelor agregate sau a celor individuale, inclusiv a datelor cu caracter personal, în scopul producerii statisticilor oficiale, precum și prezentarea de date eronate ori în volum incomplet, cu excepția informației privind convingerile ideologice, apartenența politică, antecedentele penale, sănătatea și viața intimă a persoanei fizice, se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice...”, respectiv este falsă premisa că actuala guvernare a introdus amenda pentru a obliga cetățenii să completeze chestionarul recensământului actual. Deci, latura contravențională a recensământului nu este nicidecum în conflict cu Constituția sau drepturile cetățeanului, este un aspect ce ține de respectarea de către cetățean a procedurilor care se desfășoară în țară, necesare pentru fixarea situației de fapt și elaborarea ulterioară a politicilor publice corespunzătoare.

4. Recensământul este premărgător exproprierii cetățenilor

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

La data de 16 aprilie 2024, la postul de televiziune „Primul în Moldova”, Iurie Roșca, fostul vicepreședinte al Parlamentului Republicii Moldova, în cadrul unei emisiuni a afirmat faptul că întrebările din chestionar nu au fost compuse de către guvernare, ci au fost preluate din centre externe de influență, de exemplu ONU, iar pentru cetățenii RM se pregătește un plan de expropriere, prin care să le fie luată proprietate privată, acesta fiind scopul recensământului, fiind în strânsă legătură cu Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă. Iurie Roșca mai susține faptul că starea excepțională este artificial menținută, fiindcă doar în aceste circumstanțe poate decurge exproprierea cetățenilor.

Accesând site-ul „United Nations in Moldova” putem verifica specificul celor 17 obiective de dezvoltare durabilă. La cel de-al 11-a obiectiv, legat de orașe și comunități durabile, putem sesiza faptul că la nici un subpunct, nu întâlnim noțiunea de „expropriere”, ba mai mult, chiar la primul subpunct, putem identifica că unul dintre obiective este cel de a asigura acces tuturor la locuințe și servicii de bază adecvate.

Proprietatea privată este asigurată prin Constituție, astfel la art. 46 „Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia” este expres prevăzut că: „1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.”. Subiectul exproprierii cetățenilor este o teorie conspiraționistă, care își are rădăcinile într-o totală necunoaștere a proceselor care au loc într-un stat. Afirmările lui Iurie Roșca au avut scopul de a bulversa și instaura o panică artificială în rândul cetățenilor, pentru a diminua eficacitatea recensământului și a scădea rata de participare a cetățenilor la el.

5. Recensământul face parte dintr-un plan de lichidare a Republicii Moldova

Desigur că subiectul recensământului nu putea să treacă pe lângă fostul președinte al Republicii Moldova, Igor Dodon. Astfel, pe data de 12 aprilie, curent, pe canalul său de Telegram, el a distribuit un videoclip unde afirmă că recensământul împreună cu referendumul fac parte dintr-o strategie bine gândită, unde se dorește ca la recensământ mai mulți cetățeni să se declare români, iar la referendum să aibă loc lichidarea legislației RM, în favoarea legislației UE. Faptul că la recensământ mai mulți cetățeni ai Republicii Moldova se vor declara români, nu legitimează guvernarea în lichidarea Republicii Moldova și, nici nu demonstrează existența acestor intenții. Ceea ce ține de referendum și lichidarea legislației Republicii Moldova, în statele membre a UE se instaurează principiul priorității dreptului european în dreptul intern.

Cuvântul „lichidare” este preferatul propagandiștilor, fiindcă îi scutește de argumentare și dovezi, făcându-se abstracție de la o sumedenie de detalii și aspecte importante necesare în redarea veridică a situației. Tot în același videoclip, Dodon susține că exercițiile militare din nordul țării, la fel fac parte din strategia de lichidare a Republicii Moldova și apariție aici a

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

trupelor NATO, uitând de sintagma „Ai noștri sunt aproape” pe care a lansat-o cu puțin mai mult de un an în urmă. Din spusele lui, armata din Republica Moldova se întărește pentru scenariul care va fi pus în acțiune după recensământ și referendum, iar în caz că unele regiuni nu vor fi de acord cu rezultatele, armata se va implica pentru a-i „pune la punct”, acesta fiind un pas către un război civil în Republica Moldova.

Forțele armate ale Republicii Moldova în timpul exercițiului militar de pe data de 1 aprilie au făcut un schimb de experiență cu forțele române și americane pentru sporirea nivelului de interoperabilitate. Astfel de exerciții s-au mai realizat pe teritoriul Republicii Moldova, fiind o ignoranță maximă afirmarea faptului că pe teritoriul Republicii Moldova forțele naționale se pregătesc de un război civil. În legătură tot cu acest scenariu, veridicitatea sa este proporțională cu alt scenariu propulsat de către Igor Dodon în 2016, conform căruia, Maia Sandu va aduce în Republica Moldova 30 000 de sirieni în schimbul sprijinului acordat de către UE.

Toate aceste prognoze distopice enunțate de către Igor Dodon nu sunt altceva decât încercări de a sabota recensământul, fiindcă recensământul împreună cu referendum de aderare a Republicii Moldova la UE, pot schimba odată și pentru totdeauna vectorul de dezvoltare a acestei țări.

Concluzii

Putem sesiza faptul că radicalismul afirmațiilor lansate de către propaganda rusă, este proporțional corectitudinii externe a R. Moldova. Exponenții propagandei pro-ruse în Republica Moldova au conștientizat ponderea recensământului în contextul aderării Republicii Moldova la UE, ei fiind ca niciodată mai aproape de a pierde toată influența pe care o dețin la moment în Republica Moldova. Dezinformarea și haosul informațional ce mișună în jurul recensământului este datorat importanței sale majore asupra viitorului Republicii Moldova, de aceea propaganda pro-rusă duce un război informațional aprig de distorsionare a înțelesului și specificului recensământului care se desfășoară. Este de așteptat că dezinformarea nu se va limita la narațiunile expuse mai sus, de aceea, ca cetățeni, avem obligația de a ne informa și stopa fluxul dezinformării prin orice metoda posibilă, fiindcă miza este viitorul Republicii Moldova.

Bibliografie:

- 1) <https://statistica.gov.md/ro/recensamantul-populatiei-si-al-locuintelor-2024-9940.html>
- 2) <https://moldova.un.org/ro>
- 3) https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138888&lang=ro
- 4) https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132974&lang=ro
- 5) https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136376&lang=ro

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

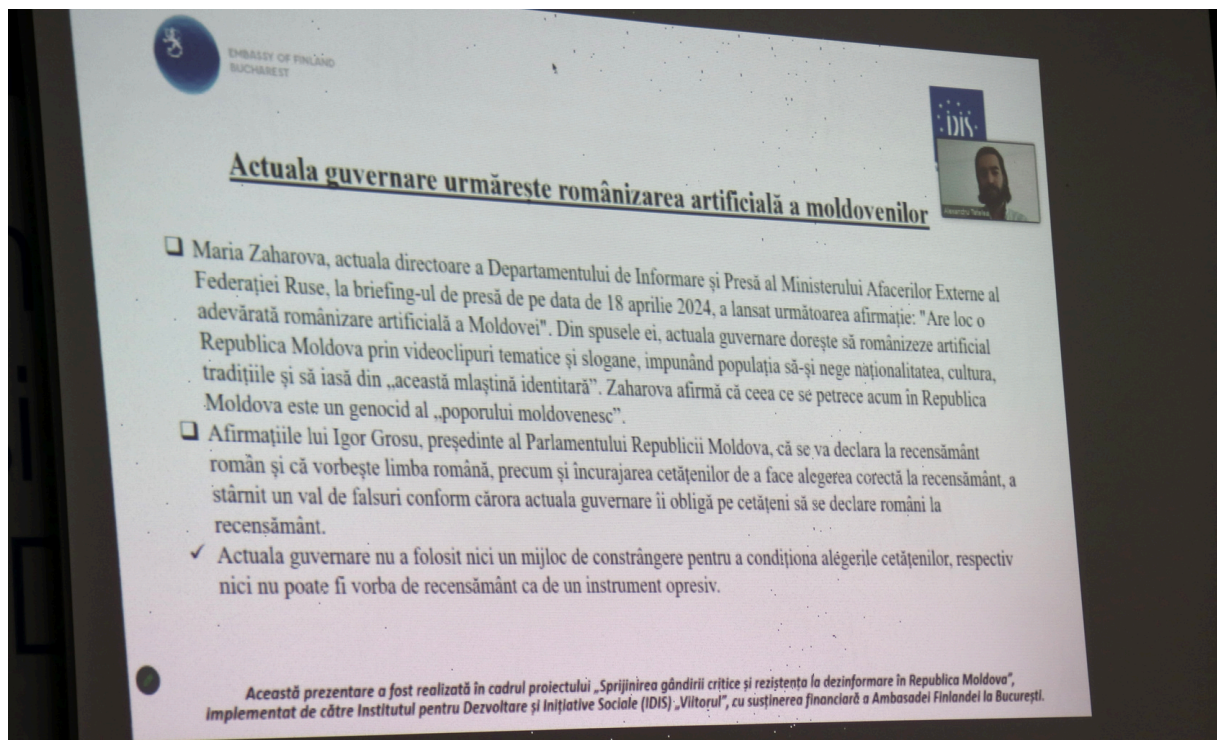
6) Add a little bit of body text

7) Add a little bit of body text

8) Add a little bit of body text

9) <https://newsmaker.md/ro/amenzi-pentru-moldovenii-care-vor-refuza-sa-participe-la-recensamant-precizarile-biroului-national-de-statistica/>

10) Add a little bit of body text

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”, implementat de către IDIS „Viitorul” în perioada ianuarie 2023 – octombrie 2024, este susținut financiar de către Ambasada Finlandei la București.

Analiza discursului liderilor locali din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (UTAG), în contextul referendumului privind integrarea europeană a Republicii Moldova

autor Nicolae Ghidiu

Nicolae Ghidiu este originar din satul Teleșeu, raionul Orhei. A absolvit Universitatea Agrară din Moldova și a continuat masteratul la Academia de Administrare Publică din Moldova. Nicolae este pasionat de politică și sectorul civic. Se implică activ în viața politică a satului natal, Teleșeu, unde este consilier local. Pasiunea pentru promovarea informării corecte și combaterea știrilor false i-a fost stârnită pe când frecventa școala de gândire critică, Challenger. Dorința de a aduce un impact științific și documentat l-a motivat să cerceteze și să se implice în combaterea dezinformărilor.

Pornind de la aspirațiile Republicii Moldova de a stabili relații politice, economice, culturale și în alte domenii de interes comun cu țările europene și orientarea spre spațiul valoric democratic european, aspirații consfințite în Declarația de independență a Republicii Moldova, data de 20.10.2024 a fost declarată ca fiind data când va avea loc un referendum republican constituțional, când moldovenii vor fi chemați la urne să se expună dacă sunt pro sau contra aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană (UE). Pe 20.10.2024, în Republica Moldova vor avea loc și alegeri prezidențiale. Hotărârea privind desfășurarea referendumului, dar și cea cu privire la stabilirea datei alegerilor prezidențiale în Republica Moldova, au fost publicate pe 21.05.2024 în Monitorul Oficial.

Context

În cadrul programului „Gagauziya gün gündän” difuzat de furnizorul public Găgăuziya Radio Televizionu, din data de 02 februarie 2024 a fost reflectată și tema referendumului planificat cu privire la aderarea Republicii Moldova la UE, dar și a alegerilor prezidențiale. În cadrul celor trei ediții ale programului, informația că autoritățile Republicii Moldova, au planificat organizarea referendumului și a alegerilor într-o zi, se prezintă ca un fapt împlinit. La baza acestor afirmații nu a stat nici o decizie a vreunei autorități competente. În acest context, este de menționat faptul că decizia de a organiza alegerile prezidențiale și a referendumului privind aderarea la UE a fost anunțată de către președinta Maia Sandu, în cadrul unei conferințe de presă din data de 18 martie 2024. Astfel, atât în cadrul emisiunii sus menționate, dar și în cadrul marșului dedicat împlinirii unui deceniu de la organizarea referendumului din Găgăuzia, declarat neconstituțional de către instanța de judecată, subiectul referendumului din 20 octombrie 2024 a constituit o premisă de lansare a unor informații cu scop de dezinformare.

La eveniment au fost prezenți actuali și foști deputați ai Adunării Populare din UTAG, membri ai Comitetului executiv al Găgăuziei, primari și activiști. Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova a sancționat cu amendă în mărime de 60 000 de lei serviciul media audiovizual de televiziune „TV-Găgăuzia” și cu amendă în mărime de 40 000 de lei serviciul media privat „ATV” pentru încălcarea prevederilor art. 17 alin. (3) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, potrivit căruia: „În spațiul audiovizual național este interzisă difuzarea programelor audiovizuale ce constituie discurs care incită la ură, dezinformare, propagandă a agresiunii militare, conținut extremist, conținut cu caracter terorist sau care prezintă o amenințare pentru securitatea națională.”

În cele ce urmează, vom scoate în evidență câteva narațiuni ale liderilor locali ai autonomiei, care în virtutea funcției lor, formează un cerc de persoane de încredere, cu influență în regiune, care apar frecvent în spațiul public, respectiv, impactul mesajelor difuzate a luat amploare considerabilă și poate schimba opiniile și atitudinile consumatorilor de mesaje prin narațiuni care au avut drept scop dezinformarea în masă a populației autonomiei.

1. Distrugerea Găgăuziei

Această narațiune este frecvent vociferată de persoane din Găgăuzia, printre care se regăsește și Mihail Vlah, având funcția de consilier al bașcanei pentru relații cu publicul și cu mass-media. În cadrul emisiunilor la GRT, acesta este prezentat în calitate de activist civic. Este de specificat faptul că Mihail Vlah a deținut funcția de președinte al Consiliului de Observatori al Companiei publice de radio și televiziune GRT. La fel, el este unul dintre organizatorii referendumului din 2014, declarat ilegal de către judecătoria Comrat. În cadrul emisiunii „Обсуждаем вместе” Mihail Vlah a afirmat că *„au vorbit mult și au furat toate atribuțiile, complet, începând de la serviciul fiscal, până la toate serviciile descentralizate, au golit complet legea privind statutul special. În documente este prevăzut, dar dacă privim în realitate, situația este diferită, mergem în Europa și prin reforme au luat și au distrus tot”*.

În acest context, este de menționat că, competențele autonomiei găgăuze sunt garantate de Constituția Republicii Moldova în conformitate cu art. 111 alin (1): „Găgăuzia este o unitate teritorială autonomă cu un statut special care, fiind o formă de autodeterminare a găgăuzilor, este parte integrantă și inalienabilă a Republicii Moldova și soluționează de sine stătător, în limitele competenței sale, potrivit prevederilor Constituției Republicii Moldova, în interesul întregii populații, problemele cu caracter politic, economic și cultural”.

Prin urmare, autoritățile din Găgăuzia sunt în drept să exercite atribuțiile lor în strictă conformitate cu legislația în vigoare. Totodată, „sperietoarea” despre lichidarea autonomiei și crearea dușmanilor interni și externi, sunt folosite de către acesta din anul 2014, iar în debutul emisiunii, menționate mai sus, au fost prezentate înregistrările video de la forumul

din 2016, în care Mihail Vlah prezintă aceleași declarații despre distrugerea și discriminarea Găgăuziei. Toate afirmațiile lui Mihail Vlah au fost vociferate în contextul lansării negocierilor privind semnarea Acordului de Asociere între Republica Moldova și UE și cu scopul de a discredita autoritățile de la Chișinău, dorința de separatism și apropierea de Rusia. De asemenea, consolidarea legăturilor cu Rusia a fost o prioritate pentru mulți lideri și cetățeni din Găgăuzia, care au văzut în Moscova un partener mai atrăgător și mai stabil decât Chișinăul. Dorința de a se alătura Rusiei sau de a dezvolta legături mai strânse cu aceasta a fost alimentată de sentimente anti-occidentale și pro-ruse, care au fost răspândite și exacerbate de influența mediatică și politică a Moscovei în regiune.

Prin urmare, în momentele de cotitură ale Republicii Moldova, precum organizarea referendumului privind aderarea la valorile europene, sunt răspândite aceste mesaje pentru subminarea încrederii populației din regiunea găgăuză în autoritățile din Chișinău, precum și pentru răspândirea fricii în rândul publicului puțin informat.

De asemenea, Mihail Vlah, pe lângă afirmațiile despre distrugerea Găgăuziei, a încercat să sublinieze și să promoveze ideea nepregătirii Republicii Moldova pentru aderarea la UE din cauza acțiunilor antidemocratice și atitudinea indiferentă față de cetățeni, prin următoarele mesaje: „Noi nu suntem împotriva UE. Acolo ne spun despre democrație, granturi și așa mai departe, dar în realitate închid posturi de televiziune, închid oameni și nu permit oamenilor să vorbească”; „Câți oameni au murit din cauza frigului și a lipsei de mâncare, nu numai în Găgăuzia, dar în toată țara? Cui să transmitem aceste dovezi că oamenii nu mănâncă suficient, că oameni au uitat gustul cărnii, gustul peștelui, gustul laptelui? Ei ne vorbesc despre o oarecare eurointegrare.”

În discursurile sale, Mihail Vlah abordează cu regularitate ideea integrării în UE în context negativ, în scopul tergiversării procesului de aderare, manipulării opiniei publice, precum și discreditării puterii de la Chișinău.

2. CSI – cea mai mare piață de desfacere pentru Republica Moldova

În contextul mitingului și al evenimentelor organizate în UTAG, platforma www.stopfals.md - produs al Asociației Presei Independente (API), pe data de 12 februarie 2024 a publicat un [articol](#), intitulat „Falsuri și speculații la mitingul organizat cu ocazia celei de-a 10-a aniversări a „referendumurilor din Găgăuzia”. Prima informație dezmințită este că: Comunitatea Statelor Independente (CSI) este cea mai mare piață de desfacere a produselor moldovenești, bazându-se pe legăturile istorice, culturale și economice cu alte state membre ale CSI, iar printre cei mai importanți factori care stau la baza exportului mărfurilor din Republica Moldova către CSI sunt: proximitate geografică, complementaritatea economică în sensul că Moldova are resurse și capacități de producție care se potrivesc cu nevoile și

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

cerințele statelor din CSI, oportunități de piață - cererea pentru anumite produse sau servicii poate fi mai mare în aceste țări decât în țările din UE sau din spațiul economic european.

De fapt, în conformitate cu datele Biroului Național de Statistică a Republicii Moldova, cele mai mari volume de exporturi din Republica Moldova în 2023 au avut ca destinație – România (35,1% din totalul exporturilor), Ucraina (14,7%), Italia (6,4%), Germania (5,5%), Cehia (4,0%), Turcia (3,5%), Polonia (3,3%) , Statele Unite ale Americii (1,5%), Spania (1,4%), Regatul Țarilor de Jos (Netherlands) (1,2%), Ungaria (1,1%), Grecia, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Franța (câte 1,0%), iar exportul către țările CSI: Federația Rusă (3,6%), Bulgaria și Belarus (câte 2,1%) și Kazahstan (1,0%).

În 2022, Consiliul Uniunii Europene a adoptat un regulament de liberalizare temporară a comerțului în privința a șapte produse agricole din Republica Moldova: roșiile, usturoiul, strugurii de masă, merele, cireșele, prunele și sucul de struguri. Aceasta înseamnă că Republica Moldova poate cel puțin să își dubleze exporturile de astfel de produse către UE fără taxe vamale, pentru o perioadă de un an. Măsurile au fost prelungite ultima dată până la 24 iulie 2025.

3. Uniunea Europeană = NATO = război

Următoarea narațiune este legată de Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) și anume a sunat mesajul că UE înseamnă NATO, ceea ce nu corespunde adevărului. NATO și UE sunt organizații internaționale diferite, dar care împărtășesc același interes, cel de asigurare a stabilității și securității în plan internațional, contribuind activ la acest lucru prin instrumentele de care dispun. UE este un partener special și esențial pentru NATO, dar UE nu este egal cu NATO, deoarece numai 22 din cei 27 membri ai UE sunt și membri ai NATO. UE asigură protecția cetățenilor săi în Europa și în afara acesteia, prin cooperarea cu NATO, datorită dezvoltării unei game largi de instrumente. La data de 6 ianuarie 1994, cu ocazia unei întâlniri de nivel înalt a Alianței Nord-Atlantice, în cadrul căreia a fost discutată inițiativa americană denumită Parteneriatul pentru Pace, Republica Moldova și-a manifestat interesul pentru a se alătura acestui program.

Cu scopul de a coordona mai eficient activitățile legate de NATO, la 16.12.1997 a fost înființată Misiunea Republicii Moldova pe lângă NATO. Conform informațiilor prezentate de către Centrul de Informare și documentare privind NATO din Republica Moldova, se atestă faptul că încă din 1992, Republica Moldova a stabilit relații cu NATO . Republica Moldova colaborează cu NATO în mai multe domenii, inclusiv în dezvoltarea capacităților de apărare, consolidarea instituțiilor democratice și a statului de drept, promovarea securității cibernetice și în domeniul educației militare. De asemenea, există cooperare în cadrul Parteneriatului pentru Pace, care implică participarea la exerciții militare comune, schimbul de informații și expertiză,

precum și sprijinul pentru reformele din domeniul apărării și securității.

Cei care răspândesc narațiunea conform căreia aderarea Republicii Moldova la UE ar fi echivalentă cu aderarea la NATO, alimentează o percepție de insecuritate și conflict iminent, manipulând opinia publică și politica internațională pentru a servi obiectivelor geopolitice specifice, în timp ce erodează fundamentul de încredere. De asemenea, se remarcă o înțelegere neuniformă a populației în ceea ce privește activitatea NATO, ori în contextul de față, cei care răspândesc aceste manipulări au mizat pe acest fapt, iar prin utilizarea acestei sintagme au pus tot ceea ce înseamnă NATO într-un context negativ.

Context

La data de 29.04.2024, în cadrul emisiunii IMPORTANT, Irina Vlah a fost invitată să vorbească despre parcursul său politic și profesional, emisiune în care au fost abordate subiecte de actualitate cu tentă politică. În acest sens, este de specificat, că Irina Vlah este fostă bașcana a UTA Găgăuzia (2015-2023), mai nou președintă Asociației Obștești „Platformei Moldova”.

Prin urmare, în timpul emisiunii, a fost abordată și tema referendumului care urmează să se desfășoare în luna octombrie 2024. Fiind întrebată ce opinie are despre vectorul european al Republicii Moldova, aceasta a susținut că, actuala președintă a Republicii Moldova promovează valorile europene doar în ajunul alegerilor prezidențiale care urmează, prin utilizarea referendumului în scop de PR.

4. Actualul președinte al Republicii Moldova promovează valorile europene doar în ajunul alegerilor prezidențiale ce urmează, utilizând referendumul în scop de PR

Încă de la începutul mandatului, actuala președintă a Republicii Moldova, Maia Sandu, și-a exprimat viziunea europeană. Acest fapt fiind demonstrat prin zecile de vizite în instituțiile europene, prin întâlnirile cu omologii săi din Europa, prin inițierea și aplicarea reformelor în mai multe domenii, toate în scopul alinierii Republicii Moldova la acquis-ul comunitar.

Republica Moldova a depus cererea de aderare la UE pe 3 martie 2022, după Ucraina și Georgia. În contextul războiului la hotar a Rusiei împotriva Ucrainei, aderarea la UE este un pas strategic pentru consolidarea securității și stabilității în regiune. Într-un astfel de context, aderarea la UE poate oferi Republicii Moldova un cadru mai puternic de securitate și sprijin în fața provocărilor geopolitice și amenințărilor la adresa integrității sale teritoriale și suveranității. Pe 17 iunie 2022, Comisia Europeană a emis avizul privind cererea de aderare la UE, iar pe 23 iunie Consiliul European a acordat Republicii Moldova statutul de țară candidată. La sfârșitul anului trecut, pe 14 decembrie 2023, Consiliul European a decis să dea aviz pozitiv deschiderii negocierilor pentru aderarea Republicii Moldova.

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

La summitul Comunității Politice Europene (02-04 octombrie 2023), Maia Sandu le-a vorbit liderilor europeni despre faptul că țara sa este în prima linie a luptei pentru democrație, iar aderarea la UE este singura cale pentru a o proteja; despre provocările de pe continentul european; aderarea Republicii Moldova la UE și reformele în derulare.

În martie 2024, liderii UE au salutat progresele realizate de către Republica Moldova în direcția aderării la UE. În urma prezentării proiectului de cadru de negociere, liderii UE au invitat Consiliul să îl adopte rapid și să ducă lucrările mai departe fără întârziere. UE va continua să furnizeze Republicii Moldova tot sprijinul relevant pentru abordarea provocărilor cu care se confruntă ca urmare a agresiunii Federației Ruse împotriva Ucrainei, precum și pentru consolidarea rezilienței, securității și stabilității acestei țări în contextul activităților de destabilizare desfășurate de Rusia.

Consiliul European salută angajamentele bilaterale ale unor state membre în sprijinul misiunii de parteneriat a Uniunii Europene (EUPM) în Republica Moldova în vederea consolidării rezilienței sectorului de securitate. Asistența și sprijinul oferite de către UE pentru reformele democratice în Republica Moldova au adus beneficii semnificative cetățenilor de-a lungul anilor. De exemplu, acestea au contribuit la creșterea schimburilor comerciale și la eliminarea cerinței de viză pentru călătoriile în spațiul Schengen din 2014.

Datorită proximității geografice cu Ucraina, Republica Moldova a simțit impactul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Vecinătatea cu Ucraina la nord, est și sud, și granița directă cu România, implicit cu UE la vest, au amplificat aceste efecte. UE continuă să ofere sprijin solidar Republicii Moldova, cu un angajament financiar considerabil începând cu octombrie 2021, care include granturi și împrumuturi. Această asistență este destinată consolidării capacității de rezistență ale Republicii Moldova. Prioritățile includ securitatea energetică, cooperarea în domeniul securității și apărării și susținerea reformelor în curs.

Toate acestea dar și multe alte acțiuni întreprinse, denotă că, Maia Sandu a fost continuă și coerentă asupra parcursului european încă de la începutul mandatului, iar organizarea referendumului și rezultatele acestuia nu au alt scop decât cel de a întări și evidenția dorința cetățenilor Republicii Moldova de a face parte din marea familie europeană.

Concluzie

În sensul definiției din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 178/2018, *dezinformarea reprezintă acțiunea de răspândire intenționată, pe orice cale, în spațiul public, a informațiilor al căror caracter fals sau înșelător poate fi verificat și care sunt de natură să dăuneze securității naționale.*

Proiectul „Sprijinirea gândirii critice și rezistența la dezinformare în Republica Moldova”

Folosirea dezinformării este o modalitate de a menține sau de a consolida controlul asupra populației locale. Prin răspândirea informațiilor false sau distorsionate, liderii UTAG pot încerca să influențeze percepțiile și opiniile oamenilor în favoarea lor. Dezinformarea mai poate fi utilizată pentru a manipula opinia publică și pentru a promova anumite agende politice sau interese personale.

Prin răspândirea informațiilor false sau prin discreditarea puterii centrale, personajele care pretind statutul de lideri ai regiunii autonome pot încerca să-și consolideze poziția și să-și asigure sprijinul publicului prin utilizarea instrumentului dezinformării pentru a menține sau a intensifica tensiunile politice în regiune. Prin promovarea stereotipurilor sau prin alimentarea sentimentelor de frică și ostilitate față de deciziile autorităților de la Chișinău, față de promovarea vectorului european, aceștia încearcă să-și consolideze puterea sau să distragă atenția de la problemele reale din regiune.

De asemenea, personajele menționate apelează la dezinformare în scopul protecției intereselor personale sau ale grupurilor, pentru a proteja interesele financiare sau politice ale liderilor locali sau ale unor grupuri influente din regiune. Prin răspândirea informațiilor false sau prin manipularea proceselor politice sau economice, ei încearcă să creeze panică în societate, să încurajeze extremismul și să submineze încrederea în autoritățile de la Chișinău.

Totodată, ținem să menționăm că, dezinformarea de către funcționarii publici, parlamentari și partidele politice ar trebui să fie examinată din punctul de vedere al respectării Codului de conduită al funcționarului public și al adoptării unor reglementări similare pentru deputații de toate nivelurile și partidele politice, având în vedere impactul pe care îl poate avea un asemenea discurs asupra unei comunități relativ vulnerabile. Cerința de a efectua o rectificare publică a erorilor și falsurilor ar putea constitui esența unor astfel de modificări.

În legătură cu propaganda și dezinformarea care își are originea în Republica Moldova, și care este diseminată de actorii locali din sectorul mass-media în conformitate cu ideologia statului agresor, acestea ar putea fi contracarate prin deciziile organelor naționale, cum ar fi Consiliul Audiovizualului, dar pe baza analizei și deciziilor aferente ale Consiliului de Presă din Republica Moldova.

FAKE
NEWS